

Innst. 131 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:27 S (2009–2010)

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland og Elisabeth Aspaker om umiddelbar lovendring for å sikre skjerpet straffenivå i volds-, overgrep- og voldtektssaker

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland og Elisabeth Aspaker fremmet 25. november 2009 følgende forslag:

"Stortinget anmoder Regjeringen om umiddelbart å fremlegge forslag til endringer i lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) hvor Stortingets Besl. O. nr. 88 (2008–2009) om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning) legges til grunn, slik at Stortingets forutsetninger om kraftig skjerping av straffenivå for voldshandlinger, voldtekt og overgrep mot barn kan bli realisert."

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Sigvald Oppebøen Hansen, Stine Renate Håheim, Thor Lillehovde og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen, Åse Michaelsen og lederen Per

Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Elisabeth Skogrand, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland og Elisabeth Aspaker om umiddelbar lovendring for å sikre skjerpet straffenivå i volds-, overgrep- og voldtektssaker.

Komiteen deler forslagsstillernes beskrivelse av at det over tid har utviklet seg et straffenivå for de mest integritetskrenkende handlingene som ligger for lavt i forhold til andre straffbare handlinger. Komiteen vil understreke betydningen av at straffenivået for disse handlingene heves. Etter komiteens mening skal straffenivået for ulike lovbrudd i størst mulig grad gjenspeile hvor alvorlig samfunnet anser et lovbrudd å være. Komiteen vil vise til følgende merknad fra en enstemmig justiskomite i innstillinga om endringer i straffeloven 2005 (Innst. O. nr. 73 (2008–2009)):

"Komiteen understreker at straffenivået skal skjerpes i forhold til blant annet grov vold, drap, voldtekter, seksuelle overgrep, kjønnslemlestelse og vold i nære relasjoner. Komiteen viser til de tydelige signaler som gis i form av økte strafferammer, heving av minstestrafte og ikke minst at proposisjonen går igjennom konkrete, utvalgte rettsavgjørelser. Komiteen slutter seg til denne måten å sende signaler til domstolen på for å heve straffenivået. Komiteen understreker at høyere straffenivå skal ta til å gjelde straks."

Komiteen vil peke på at både forslagsstillerne og justisministeren i sitt brev til justiskomiteen av 18. desember 2009 (vedlagt) viser til at Høyesterett i storkammer 13. november 2009 avsa to saker hvor det prinsipielle spørsmålet var hvilken betydning uttalelsene i forarbeidene til straffeloven 2005 om

høyere straffnivå skal ha ved fastsettelsen av saker som pådømmes etter 1902-loven. Komiteen vil understreke at Høyesterett i dommene slår fast at når den nye straffeloven 2005 trer i kraft, plikter Høyesterett å heve straffnivået i tråd med Stortingets uttalelser. Imidlertid sier Høyesterett at når det gjelder saker i perioden fra vedtakelsen av den nye straffeloven i 2009 og fram til ikraftsettelse, vil de gjennomføre en gradvis opptrapping av straffnivået. Komiteen viser til at justisministeren i sitt brev viser til at departementet har startet arbeidet med lovendringer for å sikre at en oppnår de ønskede straffeskjerpelser raskere enn det domstolene legger opp til. Komiteen er fornøyd med at dette arbeidet nå er i gang, og forventer at proposisjonen legges fram om kort tid slik at Stortinget kan behandle saken før sommeren.

På denne bakgrunn anser komiteen at forslagsstillernes forslag er fulgt opp, og komiteen foreslår derfor at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre registrerer med tilfredshet at Regjeringen nå varsler at den vil følge opp det et samlet storting forutsatte da ny straffelov ble vedtatt, slik at straffnivået for disse forbrytelsene heves. Disse medlemmer har i lengre tid krevd at det legges frem en proposisjon for Stortinget om dette. Regjeringens varslede proposisjon imøteses derfor med forventning. Disse medlemmer vil

derfor berømme statsråden for at han nå tar grep, samtidig som det er grunn til å undres over at Regjeringen virket så lite forberedt på Høyesteretts avgjørelse om heving av straffnivået. Disse medlemmer viser videre til at det har fremkommet uttalelser i den offentlige debatt knyttet til spørsmål om nye datasystemer i politiet. På denne bakgrunn har det vært stilt spørsmål ved om utviklingen og implementeringen av disse datasystemene vil forsinke ikrafttreddelsen av den nye straffeloven. Disse medlemmer forutsetter at Stortinget holdes løpende orientert om eventuelle utfordringer som resultat av datasystemene i politiet, og den nærmere håndteringen av dem.

Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:27 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland og Elisabeth Aspaker om umiddelbar lovendring for å sikre skjerpet straffnivå i volds-, overgrep- og voldtektssaker – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 2. februar 2010

Per Sandberg

leder

Akhtar Chaudhry

ordfører

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 18. desember 2009****Dokument nr. 8: 27 S (2009-2010) Representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland og Elisabeth Aspaker – forslag om umiddelbar lovendring for å sikre skjerpet straffenivå i volds-, overgrep- og voldtektssaker**

Jeg viser til komiteens brev 2. desember 2009, hvor det bes om departementets vurdering av forslaget fra representantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland og Elisabeth Aspaker Dokument nr. 8:27 S (2009-2010). Dokumentet inneholder følgende forslag:

"Stortinget anmoder Regjeringen om umiddelbart å fremlegge forslag til endringer i lov 22. mai 1902 nr. 10 Alminnelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) hvor Stortingets Besl. 0. nr. 88 (2008-2009) om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning) legges til grunn, slik at Stortingets forutsetninger om kraftig skjerping av straffenivå for voldshandlinger, voldtekt og overgrep mot barn kan bli realisert."

Høyesterett i storkammer avsa 13. november 2009 dom i to forente saker (seksuallovbrudd og voldslovbrudd), hvor det prinsipielle spørsmålet var hvilken betydning uttalelsene i Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) om straffskjerpelse for voldslovbrudd og seksuallovbrudd skal ha ved straffastsettelsen i saker som pådømmes etter 1902-loven.

Etter mitt syn gir dommene et godt og viktig bidrag i arbeidet med å skjerpe straffene for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd. Jeg viser for det første særlig til at Høyesterett slår fast at når den nye straffeloven trer i kraft, plikter domstolene å endre straffenivået i tråd med uttalelsene i forarbeidene. Dernest viser jeg til at Høyesterett slo fast at i mellomperioden (etter vedtakelsen i 2009 og frem til ikraftsetting) skal utviklingen i retning et strengere straffenivå på de aktuelle områdene forsterkes på grunn av uttalelsene i forarbeidene.

Jeg mener imidlertid at straffene bør skjerpes raskere enn det Høyesterett her gir anvisning på. Derfor tar jeg sikte på å fremme en proposisjon om lovendringer i gjeldende straffelov (1902-loven) med ikraftsetting straks, slik at en oppnår de ønskede straffeskjerpelser raskere enn hva domstolene legger opp til. Jeg har som målsetting å legge frem en proposisjon som Stortinget kan behandle før sommeren.

